

Digitales Brandenburg

hosted by **Universitätsbibliothek Potsdam**

Sifre Ḳodesh

‘im targumim u-ve’urim mi-meḥabrim shonim

Sefer Yeḥezkel

Landau, Moses I. Landau, Moses I.

Prag, 597 [1836 oder 1837]

זמ לאקזחי

urn:nbn:de:kobv:517-vlib-9132

הַחֲצֵר הַחֲצֵר בְּמִקְצֵעַ הַחֲצֵר:
 (כג) בְּאַרְבַּעַת מִקְצַעַת הַחֲצֵר
 חֲצֵרוֹת קְטָרוֹת אַרְבָּעִים אַרְבָּ
 וּשְׁלֹשִׁים רֶחֶב מִדָּה אַחַת
 לְאַרְבַּעַתָּם מִהַקְצָעוֹת: (כג) וְטוֹר
 סָבִיב בָּהֶם סָבִיב לְאַרְבַּעַתָּם
 וּמִבְּשָׁלוֹת עֲשׂוּי מִתַּחַת הַטִּירוֹת
 סָבִיב: (כד) וַיֹּאמֶר אֵלַי אֱלֹהִים
 בֵּית הַמְּבֹשָׁלִים אֲשֶׁר יִבְשְׁלוּ
 שָׁם מִשְׁרָתִי הַבַּיִת אֶת־זִבְחֵהֶם:

הע, דא וואר אין יעדעם עקע
 איין (בעזאנדערער) האף.
 (כג) אין דען פֿיער עקען דעם
 האַפֿעס, ווארען (פֿיער) אונבע-
 דעקטע ריימע, פֿאן וועלכען
 יעדער פֿיערציג לענגענמאס
 אונד דרייסיג נאך דער בריי-
 טע האַטטע, אַללע פֿיער אין
 דען עקען האַטטען גלייכעס
 מאַס. (כג) אים זיא הערום,
 וואר איינע איינפֿאַססונג, דיא
 אַללע פֿיערע אומנאָב; אונטר
 דען איינפֿאַססונגען ווארען
 רינגס אומהער קיבען אַנגע-
 בראַכט. (כד) ער שפראך צו
 מיר: דיעס זינד דיא קיבען,
 וואַ דיא טעמפעלרוענער דיא
 שלאַכטאָפֿער דעם פֿאַלקעם
 קאַבען זאָללען.

מוז (ה) וַיֵּשְׁבֵנִי אֶל־פֶּתַח הַבַּיִת
 וְהִנֵּה־מַיִם יֹצְאִים מִתַּחַת
 מִפֶּתַח הַבַּיִת קִדְיָמָה כִּי־פָנֵי הַבַּיִת
 קִדְיָיִם וְהַמַּיִם יֵרְדִים מִתַּחַת מִכְתָּף
 הַבַּיִת הַיְמָנִית מִנְּגִב לַמִּזְבֵּחַ:

מוז (ה) נון פֿיהרטע ער מיך
 צוריק צו דעם איינ-
 גאַנגע דעם טעמפעלס, אונד
 זעהע! דאָ קוואַלל וואַססער
 הערפֿאַר אונטער דער שוועל-
 לע דעם טעמפעלס געגען
 אַסטען (דען דיא פֿאַרדערזייטע דעם
 טעמפעלס וואר געגען אַסטען;) אונד
 דאָ וואַס-
 סער פֿלאַס אַב פֿאָן דער רעכטען זייטע
 דעם טעמפעלס זידליך פֿאַם אַלטאַרע.
 (ג) היע-
 רויף

נקוד עליו
 אַסטען (דען דיא פֿאַרדערזייטע דעם
 טעמפעלס וואר געגען אַסטען;) אונד
 דאָ וואַס-
 סער פֿלאַס אַב פֿאָן דער רעכטען זייטע
 דעם טעמפעלס זידליך פֿאַם אַלטאַרע.
 (ג) היע-
 רויף

ר ש י

(כ-) חלרות קטורות. שנינו במסכת אדום אין קטורות אלא שאינן מקורות ושם מפרש
 מה היו משמשות: מהוקלעות. בזוית מקלעות החל: (כג) וטור סביב בהם. שור' נדבך
 פומת אבנים בולט מן החומה סמוך לארץ וכו' נקבים מקום שפחת קדרות ומתחת הטור חלל
 להסיק בו אור מתחתיו והקדירות מלמעלה: ומנשלות עשוי. הוא החלל מתחת שפחת הקדירות:
 (כד) את זבח העם. שזה ושוק של שלמים שאינן נפסלים בלאתם חן לעזרת ישראל כמו החטאת
 והאשם:

מוז (א) וישיבני. לתוך החלר הפנימית: אל פתח הבית. והמים יורדין מתחת הכתף הבית
 הימנית וזבעין מתחת המפתח שהוא באמצע המזבח ומלדדין באלכסון ללד הימין
 ויולאים מעזרה בדרום המזבח ויולאין חן לעיר. במסכת יומא שנינו אמר רבי פתח משום
 רב הונא לפוראח מעיין היולא מבית קדשי הקדשים בתחילה דומה לקרני סלעים כיון שהגיע
 לפתח ההיכל נעשה כחוט של שתי כיון שהגיע לפתח האולם נעשה כחוט של ערב כיון שהגיע

ב א ו ר

(כב) קטרוח, כאמרס אין קטורות אלא שאינן מקורות, וכן בארמית ביתא קטירא (הווי צהנע
 חֶבְרַסְך) (כן וזאב נח"ש שרש קטר). (כג) ומבשלות, ת"י ואמר לנשלא עבד.
 מסכים

(3) וַיֹּצִיאֲנִי דֶרֶךְ-שַׁעַר צְפוֹנָה
 וַיִּסְבְּנִי דֶרֶךְ חוּץ אֶל-שַׁעַר הַחוּץ
 דֶרֶךְ הַפּוֹנֶה קָדִים וְהִנֵּה-מַיִם
 מִפְּסָיִם מִן-הַכֶּתֶף הַיְמָנִית:
 (ג) בְּצֵאת-הָאִישׁ קָדִים וְקוֹ בְּיָדוֹ
 וַיִּמַּד אֵלַי בְּאֵמָה וַיַּעֲבֵרֵנִי בַמַּיִם
 מִי אֲפָסִים: (ד) וַיִּמַּד אֵלַי וַיַּעֲבֵרֵנִי
 בַּמַּיִם מִיִּם בְּרָכִים וַיִּמַּד אֵלַי
 וַיַּעֲבֵרֵנִי מִי מַתָּנִים: (ה) וַיִּמַּד אֵלַי
 נַחַל אֲשֶׁר לֹא-אוֹכֵל לַעֲבֹר כִּי-
 גָאוּ הַמַּיִם מִי שָׁחוּ נַחַל אֲשֶׁר לֹא-
 יַעֲבֹר: (ו) וַיֹּאמֶר אֵלַי הֲרֵאִיתָ בֶן-

רויף פִּיהֶרְטֶע ער מִךְ הַיְנוּיִם אֶ
 אויף דעם וועגע דורך דאָ
 גערדליכע טהאַר, אונד פִּיהֶר-
 טע מִךְ הערום פֿאַן אויסען צו
 דעם אייסערן טהאַר, דאָ
 אויף דעם וועגע געגען אָססען
 ליענט, אונד זיעהע! דאָ
 דראַנג וואַססער הערפֿאַר פֿאַן
 דער רעכטען זייטע. (ג) וועה-
 רענד נון דער מאַן דיא מעם-
 שנור אין דער האַנד עסטליך
 גינג, מאַס ער טויזענד עללען;
 היערויף פִּיהֶרְטֶע ער מִךְ
 דורכס וואַססער, דאָ אַבער
 נאָך אונבערייטענד וואַר. (ד) גון
 מאַס ער אַבערמאַלס טוי-
 זענד, אונד פִּיהֶרְטֶע מִךְ דורך
 דאָ וואַססער כּיז אַן דיא
 קניע; דאָן מאַס ער וויעדער
 טויזענד, אונד פִּיהֶרְטֶע מִךְ
 דורך דאָ וואַססער ביז אַן דיא

אדם

לענדען. (ה) היערויף מאַס ער אַבערמאַלס טויזענד, דאָ וואַר עס איין באַך, דען איך
 ניכט מעהר דורכֿוואַטען קאָנטע; דען דאָ וואַססער וואַר צו גראַס, איין באַך, דען טאָן
 גור דורכֿשוויממען אַבער ניכט דורכֿגעהען קאָנטע. (ו) דאָ שפּראַך. ער צו מיר: האַסט
 דוא

ר ש י

לפתח העזרה נעשה כפי פך קטן: (ב) ויוליאתי. מן החצר הפנימית אל החצר החיצונה
 בשער הכפון: ויסבני. סניב חומת הפנימית בחוף החיצונה: אל שער. החיצונה הפונה
 קדים: מים מפסאים. בויילאוג"ט בלע"ז רחנים נרוחב פי הפך כך פירשו רבותינו כדלעיל:
 (ג) וימד אלף באמה. חוץ לחומה וכל חותן אלף חמות לא גבר הנחל להיות עמוק חלא עד
 אפסאים הם הקרסולין שקורין קבילי"ש בלע"ז: (ד) וימד אלף. חמרות והעמיקו עד רחבים
 ועוד אלף והעמיקו עד מתנים מכאן ואילך נחל אשר לא יוכל לעבור מכאן שאסור ליכנס
 במים מן המתנים ולמעלה שלא ישטפוהו המים משנא למי מתנים ולא על שפת הנהר ומדד
 עוד אלף לפניו נחל אשר לא יעבר ורגליו בינשה עומדים היינו דכתיב וישיבני על שפת הנחל
 כומר אלל שפת הנחל ששם היה עומד: (ה) גאו. כמו גדלו: מי שמו. נואיריני"ט בלע"ז
 מים שצריך לשוט בהן ולא לעברם כרגל שלא ישטפוהו. שמו שייט כמו (ישעיה כ"ה) כאשר
 יכרש השומה לשמות: (ו) הראית בן אדם. כמה מתגבר הנחל הזה:

ב א ו ר

מז (ב) מפסאים, בינוני הפיעל משרש פנה, ויונתן חרגם נפקין, וכפי פתרון השנעים נראה
 שהוא (הערחבֿליעסען), וכן נקרא הכלי אשר ממנו תזיל השמן, פך השמן. (ג) מי
 אפסאים, מ"י מי קרסולין, ולפי הוראת השרש הזה נראה ענינו, מים קטנים, אשר נחשבים
 כאין, ואולי ג"כ דעת השנעים נחגומם כן. (ה) שחו, שם בצקל אצו מן כאשר יכרש
 השומה לשמות (ישעי' כ"ה י"א) ופירושו כ"ב גאו המים עד שלא יגול אדם לעבור בהן כרגל אלל
 א"כ

אדם ויזלכני וישבני על-שפת
הנהל: (ז) בשוכני והנה אל-שפת
הנהל עין רב מאד מזה ומזה:
(ח) ויאמר אלי המים האלה
יוצאים אל-הגלילה הקדמונה
וירדו על-הערבה ובאו הימה
אר-הימה המוצאים ונרפאו
המים: (ט) והיה כל-נפש חיה
אשר-ישרץ אל כל-אשר יבוא
שם נחלים יחיה והיה הדגה רבה
מאד כי באו שמה המים האלה
וירפאו וחי כל אשר יבוא שמה
הנהל: (י) והיה יעמדו עליו דוגים
מעין גדי ועד-עין עגלים
כחרמים יהיו למינה תהיה דגתם

כדגה

א' נסה. עמדו קרי

דוא נעוהעו, ערדענוואהו? —
דאן פיהרטע ער מיך, אונד
בראכטע מיך צוריק צום או-
פער דעם באכעס. (ז) אלס
איך צוריק קאם, ויעהע! דא
ווארען אס אופער אויף ביידען
זייטען איינע זעהר גראסע
מענגע ביימע. (ח) דא שפראך
ער צו מיר: דיעזעס וואססער
געהעט נאך דעם עסטליכען
גליל, דאן פליעסט עס אין
דיא עבענע הינאכ, פאן
דא ערגיעסט עס זיך אינו
מעער, אונד דורך זיינען אויס-
פלוס אין דאן מעער ווערדען
דיא וואססער טרינקבאר.
(ט) וואהין דער באך שטרעמט,
ווירד אללעס, וואס דארין זיך
רעגט, אויפלעבען, אויך דיא
פישע ווערדען זעהר צאהל-
רייך זיין: דען דא דורך, דאס
דיעזעס וואססער הינשטרעמט
ווירד עס טרינקבאר אונד בע-
לעבענד; זא ווירד עס אי-
בעראלל זיין, וואהין דער באך
שטרעמט. (י) איטמער ווערדען זיך דאזעלכסט פישער אויפהאלטען, פאן עין גדי
ביז עין עגלים ווערדען נעטצע אויסגעברייטעט, אונד אללערלייא גאטטונגען פישע
זעהר

ר ש י

(ו) בשוכני והנה אל שפת הנהל וגומר. בתוך שהוליכני והושיבני למחו על שפת הנהל עין רב מאד
מזה ומזה. עין אשכנזי בלע"ז: (ח) אל הגלילה. לאמר "קא בלע"ז: הקדמונה. המזרחית שנו רבותינו
בתוספתא של סוכה להיכן יולאין לימה של טבריא ולימה של סדום וליס הגדול לרפאות את
מימיהם המלוחים ולמתק': וירדו על הערבה. זו ימה של טבריא: ובאו הימה. זו ימה של
סדום: אל הימה המולאים. זו ימה של אוקיינוס שהוא מולא מן הישוב להקיף את העולם:
ונרפאו המים. ממליחתם. ומדרג אגדה למה קורא אותם מולאים על שם שני פעמים שיכאוו:
(ט) אל כל אשר יבא שם נחלים. הנחל הזה המתחלק לכמה נחלים ממתק את הימים שמתערב
בתוכם ודגתם הנשרת גם חיים ומחוקים: (י) והיה עמדו עליו דוגים וגו' לחרמים.
למנוחת: למינה תהיה דגתם. לא מסיק ה"א ופירושו למינים הרבה תהי דגתם. למינה

ב א ו ר

א"כ ישחה על פניהם, וענין השיחה היא השיטה על פני המים (גן מלך). (ח) הגלילה,
לדעת רד"ק הוא שם מחוז, וכפי השנעים הוא ארץ הגליל וכן תרגמו ערבה מרפבים. הימה,
נראה

כְּדַגַּת הַיָּם הַגָּדוֹל רַבָּה מְאֹד :
 (יא) בְּצֵאתוֹ וּגְבָאוֹ וְלֹא יִרְפְּאוּ
 לְמַלְחָה נַהֲנוּ : (יב) וְעַל-הַנְּחֹל
 יַעֲלֶה עַל-שִׁפְתוֹ מִזֶּה וּמִזֶּה וְכָל-
 עֵץ מֵאֲכָל לֹא-יִבּוֹר עֲלֵהוּ וְלֹא-
 יִתֵּם פְּרִיּוֹ לְחֻדְשָׁיו יִבְכֶּר כִּי מִיָּמָיו
 מִן-הַמִּקְדָּשׁ הֵמָּה יוֹצְאִים וְהָיוּ
 פְּרִיּוֹ לְמֵאֲכָל וְעֲלֵהוּ לְתִרּוּפָה :
 (יג) כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה גֵּה גְבוּל
 אֲשֶׁר הִתְנַחֲלוּ אֶת-הָאָרֶץ לְשָׁנֵי
 עֶשֶׂר שְׁבַטֵי יִשְׂרָאֵל יוֹסֵף חֲבָלִים :
 (יד) וַנְּחַלְתֶּם אוֹתָהּ אִישׁ כְּאָחִיו
 אֲשֶׁר נָשְׂאתִי אֶת-יָדִי לְתַתָּהּ
 לְאֲבֹתֵיכֶם וּנְפֹלָה הָאָרֶץ הַזֹּאת

ועהר צאהלרייך וויא דיא פֿיֿ
 שע דעם גראסען מעערעם
 ווערדען דאָרין זיין . (יא) כלָאָם
 זיינע זימפּעֿ אונד וואָססער .
 גרובען זאָללען ניכט מרינק .
 באַר ווערדען , זיא כלייבען
 צום זאָלץ בעשטיממט . (יב) אָם
 באַכע זעלבסט ווערדען אָן דען
 ביידערזייטיגען אופערן אַלֿ
 לערלייא אָבסטביימע עמפּאָד
 וואָסען , דערען כּלעטטער
 ניכט וועלקען , אונד דערען
 פּריכטע ניֿע אויפֿהאַרען ,
 פּיעלמעהר מיט יעדעם מאָנאָֿ
 טע זיך ערנייען ווערדען ; ווייל
 זיינע וואָססער פּאָם הייליגֿ
 טהויסע קאָממען , דאָרום איזט
 דערען פּרוכט געניסבאַר , אונד
 (דחזק זינד) איהרע כּלעטטער
 הייל כּרינגענר . (יג) פּערנענר
 שפּראַך דער הערר , דער עוויֿ
 גע : דיעס זינד דיא גרענצען ,
 אינגערהאַלב וועלכען ישראל

דאָז לאַנד נאָך זיינען צוועלף שטעמען פּערטהיילען זאָלל , יוסף יעדאָך בעקעמטט צווייא
 אָנטהיילע . (יד) איהר זאָללט עם גלייך פּערטהיילען איינעם וויא דעם אָנדרען ; דאָ אַך
 (כעטהייערנד) מיינע האַנד ערהאַב , עם אייערן עלטערן צוגעבען , זאָ פּעללט דאָז לאַנד
 אייך

ר ש י

לשון רוב מינים נָכְמוּ (שמות ז') וְהִדְגָה אֲשֶׁר בִּיאור . (ישעיה ג"א) כָּל אֲנַחְתָּה הַשְּׂנֵתִי :
 (יא) בְּצֵאתוֹ . שֶׁל יֵם כְּמוֹ (איוב ח') הַיִּגְאָה גּוֹמֵא בְּלֹא בִילָה וְגו' מרש"ק בלע"ז : וּגְבָאוֹ .
 כְּמוֹ (מלכים ב' ג') עֵשֶׂה הַנְּחֹל הַזֶּה גְּבִים גְּבִים . הַבְּלִים הַכְּלֵעִים שְׁסִנְיֹתֵי וְהַגְּבִים הֵם נִקְעִים
 שְׁהֵמִים נֹאכָפִים בָּהֶם : וְלֹא יִרְפְּאוּ . לִיִּסְפֵךְ לְמַתִּיקָה לְמַה כִּי לְמַלְחָה נַחְנוּ וְלֹא יִרְפְּאוּ הוּי"ו
 הַזֶּה טְפִילָה וְיִתִּירָה : (יב) לְחֻדְשָׁיו יִבְכֶּר . מִדֵּי חֵדֵשׁ נַחֲשׁ יִבְשֵׁל פִּירוֹתָיו : לְחֻרּוֹפָה . פִּירְשׁוּ
 רְבוּתָיו ז"ל לְהַתִּיר סֵה אֲלָמִים וּפֵה עֵקְרוֹת וּמִשְׁמַעוּ לְשׁוֹן רְפוּאָה כְּמוֹ (ירמיה י') וִירְפְּאוּ אֶת
 שֵׁנֵר עֲמִי עַל נִקְלָה וּבֶן חֲנָדוֹ מִנְחָם : (יג) גֵּה גְבוּל . ת"י דִּין חֲתוּמָא כְּמוֹ זֶה גְבוּל וּבֶן (לעיל
 כ"ה) וְנִתְחַדֵּךְ לִבְנֵי לְגוּיִם כְּמוֹ לְבֹנֵי לְגוּיִם . וַיֵּשׁ עוֹד לְפַחֲוֹר גֵּה לְשׁוֹן גִּיא : יוֹסֵף חֲבָלִים . יוֹסֵף
 יְטוּל שְׁנֵי חֲלָקִים וְאַחַד לְמִנְשֵׁה וְאַחַד לְאִפְרַיִם : (יד) אִישׁ כְּאָחִיו . לֹא כְּרַאשׁוֹנָה אִישׁ לְפִי פְקוּדוֹ
 אֶלֶא כָּל הַבְּטִים שׁוּן וּבְמִין שׁוֹרֵת הַכְּרֵם כָּל חֶלֶק וְחֶלֶק מִן הַגְּבוּל הַמִּזְרָחִי עַד יֵם אֻקְיִינוֹת

ב א ו ר

נראה שהוא ים המלח . (יא) בצאתו , שֶׁל יֵם , כְּמוֹ הַיִּגְאָה גּוֹמֵא בְּלֹא בִילָה (איוב ח' י"א) . וּגְבָאוֹ
 מִקּוֹה מִים , מִן לְחֻשׁוֹף מִים מִגְּבֹא (ישע"י ל' י"ד) וְהוּא חֲפִירָה שְׁמַתְאָסְפִים בּוֹ הַמִּים (רד"ק)
 (יג) גֵּה גְבוּל , י"ת דִּין חֲתוּמָא , כְּמוֹ זֶה גְבוּל וּבֶן וְנִתְחַדֵּךְ לִבְנֵי בְּנָוִים (לעיל כ"ה ז') כְּמוֹ
 לְבֹנֵי בְּנָוִים (רש"י) , וּבֶן חֲרָמוֹ גַם הַשְּׂנֵעִים . יוֹסֵף חֲבָלִים , יוֹסֵף יְטוּל שְׁנֵי חֲלָקִים , ח' לְמִנְשֵׁה וְא'

לכם בנחלה: (טו) וזה גבול הארץ
 לפאת צפונה מן הים הגדול
 הדרך התלון לבוא צדדה:
 (טז) חמת וברותה סברים אשר
 בין גבול דמשק ובין גבול חמת
 חצר התיכון אשר אל גבול
 חורן: (יז) והיה גבול מן הים חצר
 עינון גבול דמשק וצפון וצפונה
 וגבול חמת ואת פאת צפון:
 (יח) ופאת קדים מבין חורן ומבין
 דמשק ומבין הגלעד ומבין ארץ

ישראל

חרגום אשכנזי קמא

אי"ד צום ערכטהייל צו.
 (טו) דיעם איזט דיא גרענצע
 דעם לאנדעם: אויף דער
 מיטטערנאכטזייטע פֿאָן דעם
 גראָסען מעערע אָן אויף דער
 זייטע נאָך חתלון כיו נאָך צדד,
 (טז) איבער חמת, ברותה,
 סברים (ראו אָן דער גרענצע
 צווישען דעם אונדגבול חמת
 ליעגט), חצר התיכון, דאָן אָן
 דער גרענצע פֿאָן חורן ליעגט.
 (יז) דיא גאַנצע גרענצע איזט
 אַלואַ פֿאַם מעערע כיו צו חצר
 עינון אָן דער גרענצע פֿאָן
 דמשק, אונד וואָס פֿאָן דאָ
 נערדליך ליעגט כיו אָן דיא
 גרענצע פֿאָן חמת: דיעם איזט
 דיא נערדליכע גרענצע.
 (יח) דיא עסטליכע גרענצע

געהט צווישען חורן אונד צווישען דמשק, צווישען גלעד אונד דורך דאָן לאַנד ישראל

אויף

ר ש י

למענב כמו שמפורש בענין ואין שני שנים ברצועה אחת: (טו) וזה גבול הארץ. מחומימלר
 ארץ ישראל: לפאת צפונה. רוח צפונית: מן הים הגדול. שהוא גבול למערב: הדרך חתלון.
 בא לצד מזרח אל חתלון ואל לדדה ואל חמת וברותה וסברים כל העיירות הללו במלך לפון:
 (טז) מלך התיכון. ת"י ברינת עגבאי: אשר אל גבול חורן. גבול דמשק במזרח סמוך למקצוע:
 (יז) והיה גבול מן הים חצר עינון. והיה גבול רוח צפון מן הים עד חצר עינון: גבול דמשק.
 שהוא בגבול דמשק שחצר עינון במקצוע צפונית מערבית כמו שמפרש בגבולין שכח מצ"ה
 (במדבר ל"ד) והיו תולדותיו חצר עינון וגו' והתאווהם לכם לגבול קדמה מחצר עינון וגו' גבול
 דמשק במקצוע צפונית מזרחית אלל חצר עינון כמו שאמור למעלה חצר עינון גבול דמשק גבול
 חמת במקצוע צפונית מערבית שכאמר (שם) זה יהיה לכם גבול לפון מן הים הגדול תחלו
 לכם הר ההר מהר ההר תחלו לכם חמת ומשם לדדה: ולפון צפונה וגבול חמת. כלומר כל
 מלך הלפון המפורש בתורה וגבול חמת שאף היא במלך הלפון כמ"ש (שם) זה יהיה לכם
 גבול לפון מן הים הגדול תחלו לכם הר ההר מהר ההר תחלו לבוא חמת והיו תולדותיו
 הגבול לדדה הוא לדדה האמור כאן הדרך חתלון לבוא לדדה: ואת פאת לפון. והרי לך פאת
 לפון: (יח) ומבין הגלעד ומבין א"י. מלך מזרחי של ארץ כנען ואין עבר הירדן בתוך
 מ:רים הללו כי אם ארץ כנען לבדה וכן בגבולין הממולרים בתורה אין עבר הירדן בחובס
 וכן פירוש המקרא הזה ומלך מזרחי לארץ כנען אשר בין חורן ודמשק העומדין לה במקצוע
 צפונית

ב א ו ר

לאפרים (הנ"ל). (יז) ואת פאת צפון, והרי לך פאת לפון (הנ"ל). (יח) ומבין ארץ ישראל,
 מלך מזרחי של ארץ כנען ואין עבר הירדן בתוך מלכים הללו, כ"א ארץ כנען לבדה וכן בגבולין
 הממולרים בתורה, אין עבר הירדן בחובס, וכן פירוש המקרא הזה, ומלך מזרחי לארץ כנען
 ואשר בין חורן ודמשק העומדין לה במקצוע צפונית מזרחית, כמו שאמור למעלה בענין ובין
 הגלעד

איך דען ירדן צו, דען איהר צו-גרענצע ביזום עסטליצען זעע מיט זעסען זאללט דיעס איזט דיא עסטליצע גרענצע. (יט) דיא מיטטאגס-אדער זיד-זייטע געהט פאן המר ביז צו מי מריכות אדער קדש, דאן נאך דעס כאך אונד צום גרא-סען כעער; דיעס איזט דיא זידליצע אדער מיטטענליצע גרענצע. (כ) גענען דיא אבענדזייטע מאכט דאן גרא-סע מעער פאן דער (זייט-טאגס גרענצע אן ביז גענען חמת דיא וועסטליצע גרענצע. (כא) דיעועס לאנד זאללט איהר נאך דען שטאממען ישראלים אונטער אייך פער-טהיילען, (כב) אלס איין איי-גענטהום זאללט איהר עם פערטהיילען, אונטער אייך

ישראל הירדן מגבול על-הים הקדמוני תמדו ואת פאת קדימה: (יט) ופאת נגב הימנה מתמר עד-מי מריכות קדש נחלה אל-הים הגדול ואת פאת הימנה נגבה: (כ) ופאתים הים הגדול מגבולו עד-נכה לבוא חמת זאת פאתים: (כא) וחלקתם את-הארץ הזאת לכם לשבטי ישראל: (כב) והיה תפלו אותה בנחלה לכם ויהגרים הגרים בתוכם אשר-הולדו בנים בתוכם והיו לכם כאזרה בבני

אונד אונטער דיא פערטדען, דיא בייא אייך געוואהנט אונד אין אייערער מיטטע קנדער געצייגט האבען; זיא זאללען אייך געצאכטעט זיין וויא איין איינגעכארנער אונטער דען קי-דערן

ר ש י

לפנות מזרחית כמ"ג למעלה בענין וזין הגלעד וא"י אשר בעבר הירדן מורחה: הירדן מגבול על הים הקדמוני תמדו. הירדן הוא מלך מזרחי שלה מגבול מקלוע הכפון הוא חנר עינן המפורש למעלה. עד הים הקדמוני הוא ים המלח שהוא במקלוע דרומית מזרחית תמדו אורך מלך מזרחי ואף בתורה כך מפורש גבול קדמה והיו תולדותיו ים המלח במקלוע דרומית: ואת פאת קדימה. כלומר והרי לך פאת קדים: (יט) מתמר. מיריחו שהיא עיר התמרים וכו"י: עד מי מריכות קדש. היא מדבר לין: נחלה אל הים הגדול. ומשם הולך הגבול עד נחל מלרים הנופל בים הגדול במקלוע דרומית מערבית ואף משה כך נתן גבול ונגב ממדבר לין ע"י אדום ושונה והולך עד מעמון נחל מלרים והיו תולדותיו הימה ונחלה האמור באן כמו לנחל ומלאתי מתורגס אחסנא ואם לא שהטעם למטה וראיתי נחלה מלרים שהטעם למעלה ומסורת עליו לית בטעמא הייתי אומר שיבוש הוא ולא ת"י כן כי אם קוראים טועים: (כ) ופאת ים. ומלך מערבי: הים הגדול מגבול עד נכה לבוא חמת. ממקלוע דרומית האמור למעלה והוא נחלה מלרים: עד נכה לבוא חמת. עד מקלוע לפנות מערבית הוא הר ההר שהוא נכה לבוא חמת כי חמת במקלוע לפנות מערבית אלל הר ההר כמ"ג מן הים הגדול תתאו

ב א ו ר

הגלעד וארץ ישראל אשר בעבר הירדן מורחה (הנ"ל). (יט) נחלה, באו לנחל.

מקצה

י ח ז ק א ל מ ז מ ח

ישראל אתכם יפלו בנגחלה בתוך
שבטי ישראל: (כג) והיה בשבת
אשר גר רגור אתו שם התנו
נחלתו נאם אדני יהוה:

מח (א) ואלה שמות השבטים
מקצה צפונה אל-יד
דרך-התלן לבוא-חמת הצר
עינן גבול דמשק צפונה אל-יד
חמת והיו-לך פאת-קדים הים

תרגום אשכנזי קמב

דערן ישראל'ס, מיט אייך
זאללען זיא איהרען אנטהייל
בעקאטמען. אונטער דען
שטאממען ישראל'ס. (כג) אונ-
טער דעם שטאממע ווא דער
פֿרעמדע וואָהט, דאָרט וואָללט
איהר איהם זיינען אנטהייל
נעבען, זאָ איזט דער אויס-
שפּרוך פֿאָן גאָטט דעם אלל-
מעכטיגען.

מח (א) דיעס זינד דיא נאָ

מען דער שטאממע
פֿאָרדער נאָרדזייטע אָנגערעכט.
נעט, אויף דער שטראַססע
נאָך חת לון ביז נאָך חמת,

איבער הצר עינן אונד איבער דיא גראַנצע נאָך דמשק אויף דער מיטטערנאָכטזייטע, אל-
זאָ נאָך חמת נעהמליך דער שטריך פֿאָן אָסטען נאָך וועסטען ווירד איין אנטהייל דעם

דן

ר ש י

חתאו לכם הר ההר מהר ההר חתאו לכם חמת (מלאתי חני): (כג) גר הגר חמו. שנתגייר
בגולה בחוך אוחו שנט:

מח (א) ואלה שמות השבטים. סדר חלקים שיחלקו בנייהם מקום כל אחד ואחד:
מקצה לפונה. דן יטול מזר לפוני מחצר עינן שבמקצוע מזרח עם גבול דמשק
(שבמקצוע מערב לפון סא"א): והיו לו פאת קדים הים. כלומר מפאת קדים ועד ים דן
אחד הכי פירש האורך ולא פירש הרוחב ובכרייתא דספרי נפרשת האזינו שנינו מה ח"ל יהודה
א' דן א' אשר א' מלמד שעתידין ישראל לישול אורך מן המזרח למערב ברוחב כ"ה אלף
קנים שהם שבעים וחמשה מילין ומהיכן למדו השיעור הזה מן המדומה שהוא באמת מן החלקים
הללו כמו שמפורש בענין מלאתי שך בחוב. ואורך באמת החלקים והיא רחב כ"ה אלף קנים
ואורך מפאת ים עד פאת קדים כ"ה אלף קנים וק"נ אלף חמה שהקנה ו' חמה וכל אלפים
חמה למיל כמו שאנו למדין במסכת יומא חלל עשר סוכות שמירושלים עד זוק הכי ק"נ אלף
חמה עולין לע"ה מיל והי' שיעור ר"ח בפיוט (בסילוק דיום נ' של סוכות) כי אקח מועד לעת
חלוק ארבותיה בשורת הכרם לחובותיה באורך מפאת קדים לקבותיה עד ים אוקיינוס למנותיה
ברחב ע"ה מיל חריבותיה (וי"ג ע"ה מיל לי"ג רצועות בין רצועות השבטים ורצועות הקודש יעלו
לע' מאות וע"ה מילין ולמנין ח' פרסה על ח' פרסה של א' עולין המילין לע"ה מאות לסכום הקלירי
שאמר ד' מילין היא פרסה שאז מילין של שבון הרצועות גדולים הם אין נכנסין ד' מהם
בפרסה ואכן בא למנות שני מילין למחלית בפרסה יעלו ד' מאות פרסה לאלף מילין וחשבון
מילין של רצועה אין עולין אלא ט' מאות וע"ה מילין עדיון חסר המנין כ"ה מילין לא כיון
מנין מילין הרצועות של פייט למנין ד' מאות פרסה ומנין למד ר' אליעזר אורך השורות
עד ים אוקיינוס שהוא בסוף עולם ומקרא מעיד מחוס מערב עד ים הגדול שלפנים מים
אוקיינוס

ב א ו ר

מח (א) מקצה צפונה, החל הניבא לרשום חלקי נחלתם מזד לפון, עד אשר בא אל דרום
וקרא השבטים בשמותם, לא לפי גדלם אלא כפי חלקיהם. והנה הניד לנו הניבא

דק